

Proloog 9

Waarom toch die angst? 8
Terugkijken op veertig jaar 11

1. Over optimisme 17

Hoe ik een vooruitgangsoptimist werd 17
Hoe vooruitgang eruitziet 27
Kees de jongen 38

DE VOORUITGANG

2. Het leven van vroeger 45

Vroeger was de lucht vies 45
Vroeger was het water vies 52
Vroeger was de auto vies 53
Vroeger was het vliegtuig gevaarlijk 56
Vroeger was de straat vies 57
Vroeger was het huis eng 58
Vroeger was er geen stroom 61
Vroeger was het huishouden zwaar 62
Vroeger was er overal oorlog 64
Vroeger was er meer criminaliteit 68
Vroeger kwam de doodstraf veel vaker voor 68
Vroeger telde een mensenleven niet 71
Vroeger waren er veel meer enge ziekten 75
Vroeger kon de dokter niets 78
Vroeger deed de tandarts pijn 82
Vroeger was het koud 85
Vroeger waren er minder dieren 86

3. De mensen van vroeger 88

Vroeger waren we arm 88
Vroeger werkten we hard 94
Vroeger hadden we honger 97
Vroeger aten we ongezond 98
Vroeger was het water ondrinkbaar 102
Vroeger zopen we 103
Vroeger gingen we eerder dood 106
Vroeger waren we vies 108
Vroeger waren we lelijk 111
Vroeger werden kinderen mishandeld 112
Vroeger werden vrouwen mishandeld 114
Vroeger werden dieren mishandeld 115
Vroeger hakten we meer bomen om 120
Vroeger kwamen we nergens 123
Vroeger waren we bang 125
Vroeger gingen we niet naar school 128
Vroeger waren we dom 128
Vroeger waren we intolerant 132
Vroeger waren onze leiders tirannen 132
Vroeger vertrouwden we elkaar niet 133

DE MOTOREN VAN DE VOORUITGANG

4. De eerste motor: evolutie 137

De drang tot leven 137
Orde en samenwerking 138
De strafschoep van Panenka 144

5. De tweede motor: technologie 149

De Echternachse processie 148
Noodzaak als moeder van de uitvinding 153
Lang leve medicijnen 158
De onzichtbare vooruitgang 164

6. De derde motor: beschaving 167

De theorie van Elias 167
De drempel van Kuznets 171

DE WORTELS VAN HET PESSIMISME

7. Zoek het geld 177

Collectieve cognitieve dissonantie 177
Angst brengt geld in het laatje 178
De paniekmachine 181
Oeps, foutje 193
Hype, hype, hoera 196

8. We zijn kinderen van Noach 200

Oikofobie 201
Technofobie en chemofobie 205
Een hekel aan kapitalisme 215
Over goede en slechte mensen 224
De 100 beste en 50 slechtste 227
De mens is biofiel 233

9. De wereld is te ingewikkeld 237

Vroeger was het ook leuk 238
Hulde aan de pessimisten? 241
De wereldbevolkingstoename versnelt niet meer 243
Het is de schuld van de amandel 248
Het gaat te snel 251
De wet van behoud van ellende 253
De eco-indoctrinatie 257
Niemand begrijpt Paracelsus 260

TOT SLOT

10. Een bemoedigende gedachte 267

Wat wel verloren is gegaan 267
En de opwarming dan? 270
De somberaars hadden ongelijk 274

Verantwoording 288

Bibliografie 293

Geraadpleegde boeken 295

Register 299